

A 121 LEGSZEBB MAGYAR FESTMÉNY

1830 1840 1850 1860 1870 1880 1890 1900 1910 1920 1930 1940 1950 1960 1970 1980

ID. MARKÓ KÁROLY: VISEGRÁD

1826-1830, OLAJ, VÁSZN, 58,5x83,5 CM, JELZÉS NÉLKÜL

Markó Károly

Még sosem vettem észre, hogy a Dunakanyarban dino-szauruszok laknak. Nézem ezt az állásában is folyton mozgó képet, és őskori tájak jelennek meg előttem, hegyek tolnak fel, tájak kerülnek víz alá, vulkánok for-tyognak, újjá- és újjászületik a Föld, a várfok az óriási dínó gerincének csipke-pikkelysora, a torony a farka végének a kicsi kunkora... máris mosolygok, és elkez-dem belső utazásomat a Jégkorszak 3. valamelyik csodás jelenetében.

Ha a nagy állat a farkával csapna egyet, bizony ki-loccsanna a Duna vize.. naplemente van, biztosan éhes szegény, és úgy siet fűjtatva, valami eledel után kutatva, hogy el is hagyta már a kép keretét...

PALYA BEA

1. Visegrádi metszetek
a 19. század második feléből
2. Visegrád, 1920 körül
3. Visegrád látképe napjainkban

1
2
3

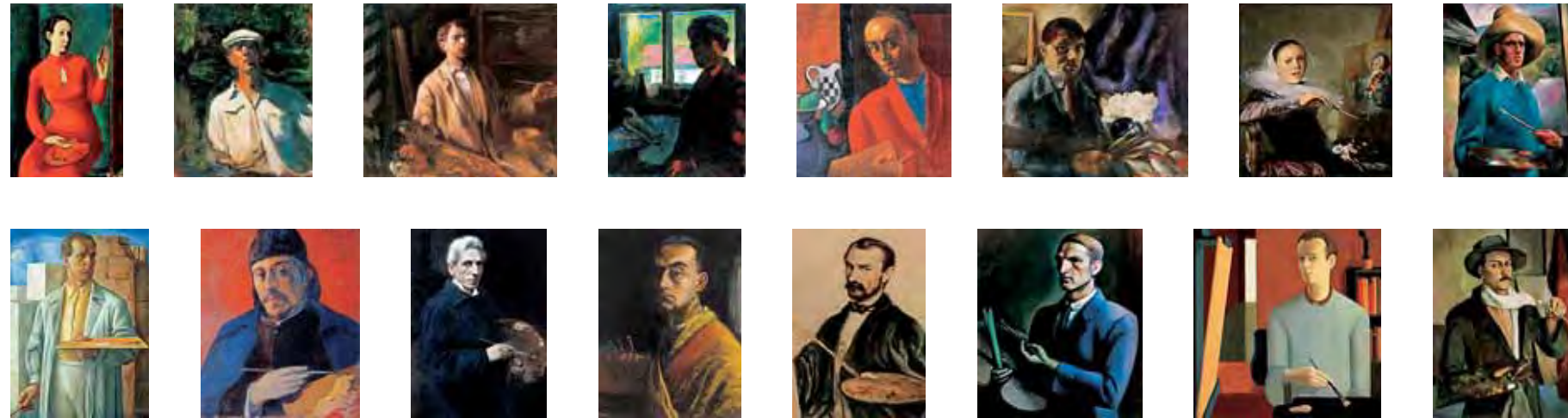
fotó: Sinkovits Péter

CSONTVÁRY KOSZTKA TIVADAR: ÖNARCKÉP

1896-1902 KÖZÖTT, OLAJ, VÁSZON, 67X39 CM, JELZÉS NÉLKÜL

Csontváry

Úgy találkozom az önarcképével, hogy alig érzékelem a színeit. Az emlékezetem fekete-fehérnek reprodukálja azóta is.

Vonatban látom meg először. Fölfele pillant, mégis lenéz a fülke faláról. Naná, hisz a gácsi patika ablakán át közvetlen kapcsolatban áll a Teremtővel, s a szemei révén mi is részesei lehetünk e kapcsolatnak. Süt ránk, földutasokra a szúrós, szigorú kegyelem. Még a poros, légszarus üvegen át is fáj, ahogy vonzza a tekintetemet.

Felállnék hozzá az ülésre, de nem illik, meg félek is közel menni, esetleg mindjárt megszólal, *mit nézel, öcsi*, kérdi, s az ilyen kérdésre nincs válasz, pontosabban a nem nézés a válasz, de hát *nem nézni* meg nem lehet.

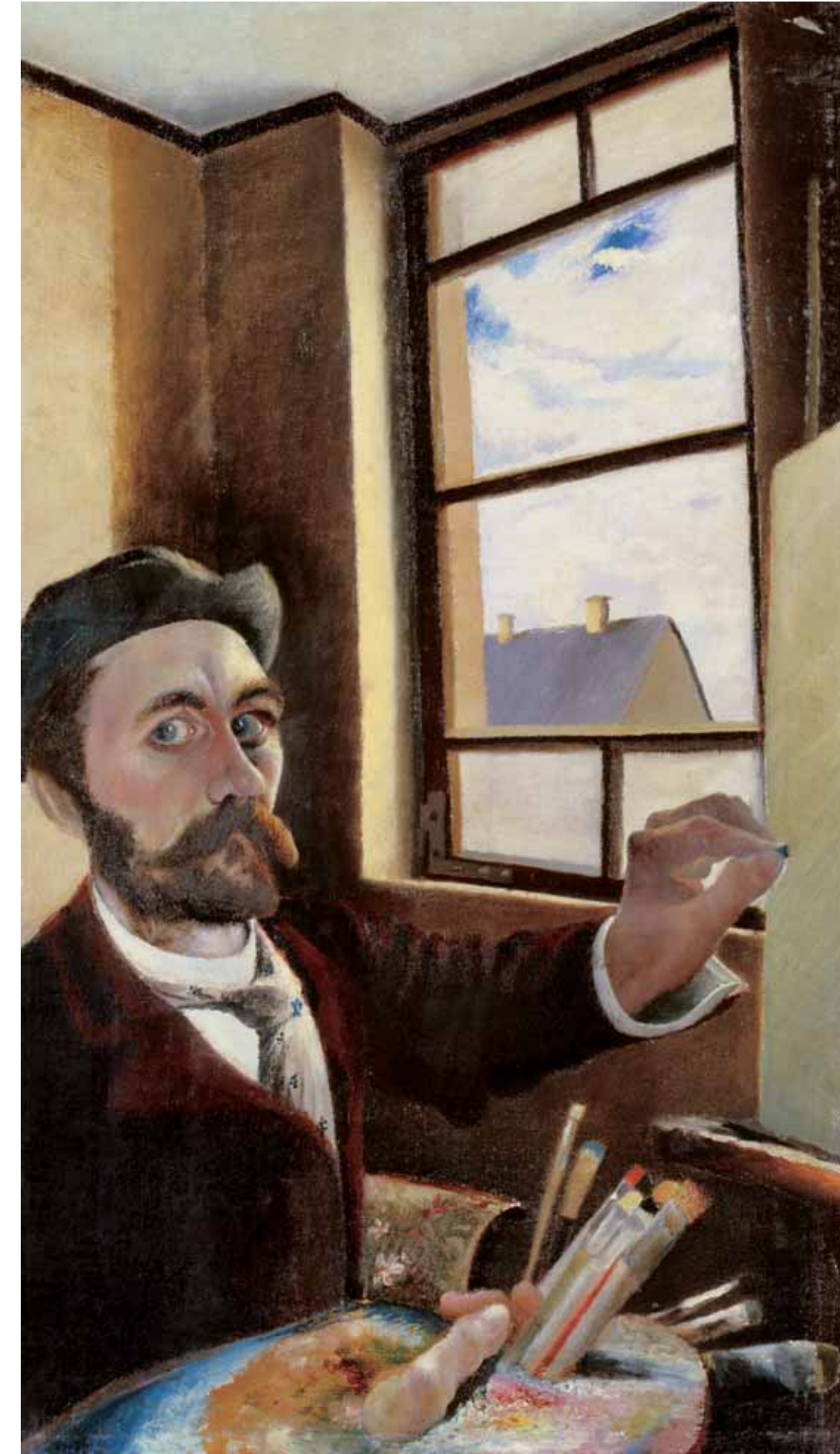
Ki ez, kérdezem az édesanyámat. Csontváry Kosztká Tivadar, feleli. Az mi a kezében, kérdezem. Ecsetek, mondja az édesanyám, meg a paletta. Azzal festenek a festők. Beledugják a nagyujjukat, látod?

Az ecsetek között alig fedezem fel a hüvelykujját, büty-

kös, fényes festőszerszám maga is. Ettől bőven lehetne bárki, kubikos, állatgondozó, lakatos. Ülök némán, a festőt elteszem a majdani foglalkozásaim, a kanász, a pilóta, és a tengerész közé.

Balkezes, mint te, mondja váratlanul az édesanyám. 1960, koranyár – nem mintha nem volna mindegy, csak épp jól esik minél pontosabban elhelyezni az életemben. Ezek az elhelyezhető képek a legfontosabbak. Amelyekhez nemcsak *múzeumális* közöm van.

PARTI NAGY LAJOS

GULÁCSY LAJOS: VARÁZSLÓ KERTJE

1906. OLAJ, VÁSZON, 86X63 CM, JELEZVE JOBBRA LENT: GULÁCSY

GULÁCSY

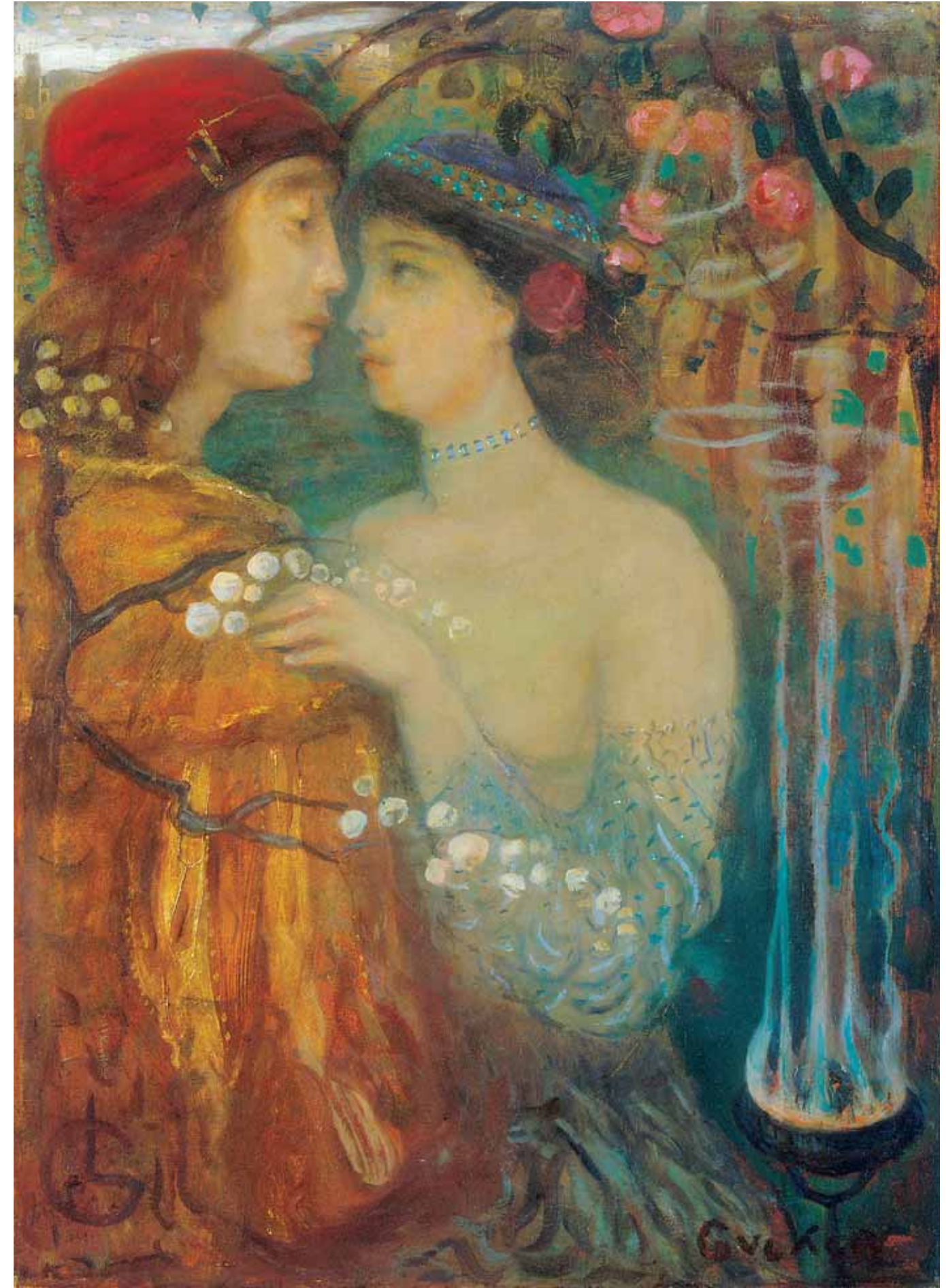

Ez a festmény a Varázslat képe. Gulácsyt Itáliában érte a Nagy Elragadtatás, és később ugyanott kezdődött a festő összeomlása is. A *Varázsló kertje* egyetlen gesztusban foglal össze mindent, ami az ő számára Itália volt. A szellemét mindhalálig átható Nagy Érintés mozdulatát, a Mágikus Föld kisugárzását, a mozdulatlan gyönyör némaságát, a Szépség által végzetesen megpecsételt életet, a Másik Világba belekerült művész lehetetlenné vált sorsát.

1 | 2 | 3

1. Edward Burne-Jones: Szerelem a romok közt, 1894
2. Pécsi József: Reneszánsz önarckép, 1910
3. Arthur Hughes: Találka, 1860

BEREMÉNYI GÉZA

CSONTVÁRY KOSZTKA TIVADAR: MAGÁNYOS CÉDRUS

1907. OLAJ, VÁSZON, 194X248 CM, JELZÉS NÉLKÜL

Csontváry

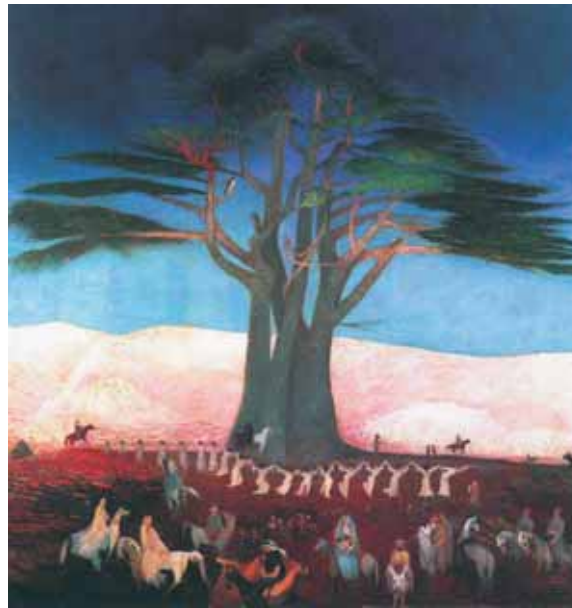
A HOSSZÚTÁVFESTŐ MAGÁNYOSSÁGA

Amióta ismerkedem a festészettel, mindig is az impresszionizmus hatott rám a legerősebben. Valójában Csontváry Magányos cédrusa is posztimpresszionista kép, minden alkalommal, amikor látom, lenyűgöz a finom színkezelése. Ugyanakkor mindig megrendít a gondolat, amit számomra közvetít. A művészettörténészek azt mondják, ez Csontváry egyedülállása, harca az étellel. Erőteljesen és nagyon eredeti, kifejező módon mutatta 1907-ben azt, amit a jelen korban átélünk: az emberi kapcsolatok hiányát, az elmagányosodást.

Meggyőződésem: a magyar kultúra Európa integráns része, amióta Magyarország létezik. A művészeink mindig kiemelkedően jók voltak európai összehasonlításban is. Többen vallják, hogy négy zeneszerző határozza meg a XX. századot: Bartók Béla, Kurtág György, Ligeti György és Eötvös Péter. De más művészeti ágakban is kiemelkedőt nyújtottak a magyarok, s köztük éppen Csontváry az egyik ilyen alkotó.

Szerencsére ma már elmondhatjuk, hogy kevés olyan festménynek volt és van olyan sikeres, más műfajokra is ható utóélete, mint a *Magányos cédrus*nak. Hosszan játszották az Operaházban Seregi László erőteljes koreográfiájával, Hidas Frigyes zenéjével A cédrust, amely magával ragadó színpadi mű volt. Maradandó élményt nyújtó, ritka expresszív előadás – mint ahogy Csontváry képei is azok.

ZIMÁNYI ZSÓFIA

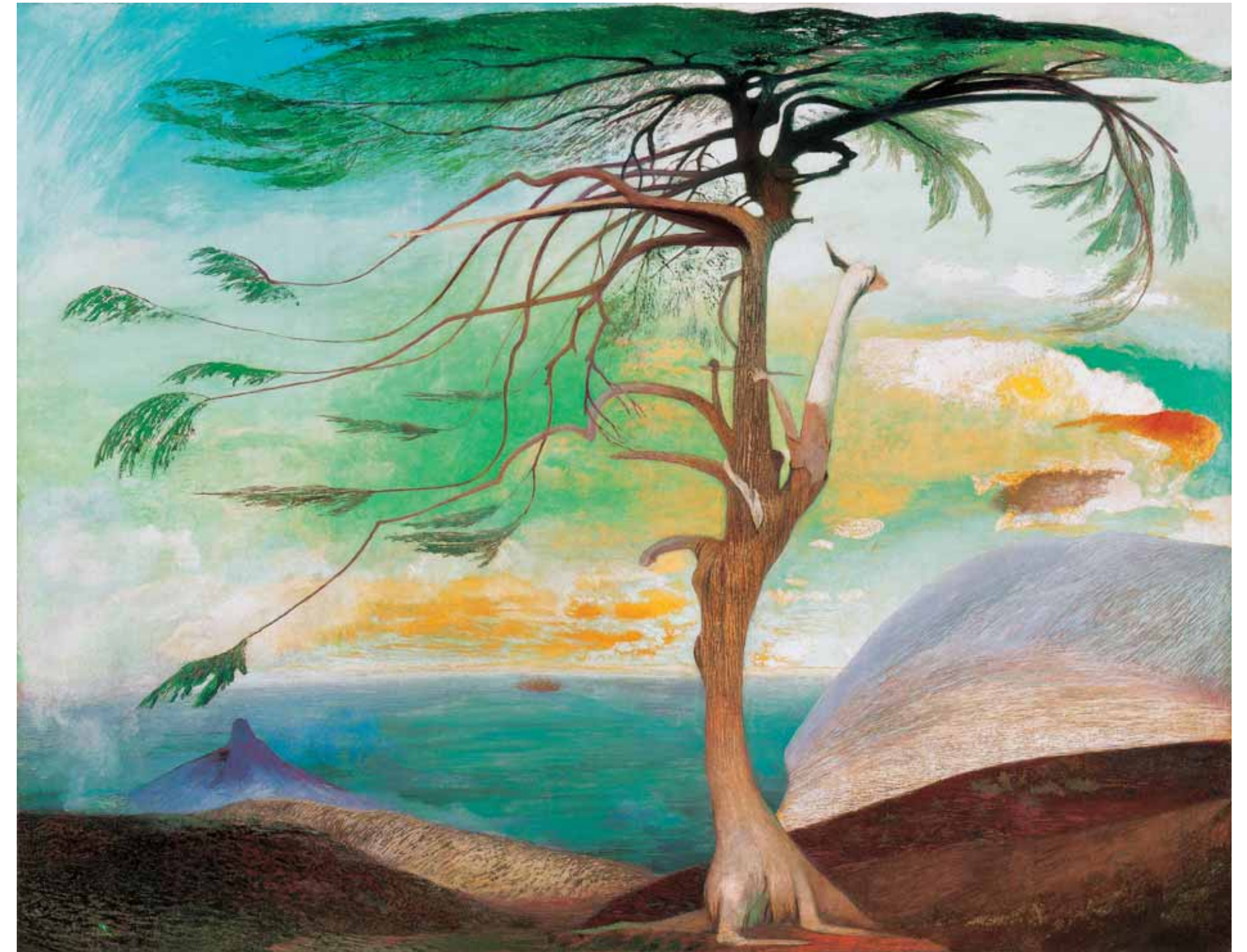

1 | 2

1. Csontváry Kosztká Tivadar:

Zarándoklás a cédrusokhoz Libanonban, 1907

2. Csontváry Kosztká Tivadar, 1900-as évek eleje

IVÁNYI GRÜNWARD BÉLA: NAGYBÁNYAI TÁJ II.

1908-1909, OLAJ, VÁSZON, 119x139 CM, JELEZVE JOBBRA LENT: GRÜNWARD BÉLA

GRÜNWARD B.

A fák, bokrok levelei zöld színüket a bennük felhalmozódott zöld színanyagnak, a klorofillnak köszönhetik. Ősszel a levelek nem a haldoklásuk következtében változnak pirossá vagy sárgává, hanem biokémiai folyamatok eredményeképpen.

Amikor a levelekben lévő zöld klorofill mennyisége csökken, a levelekben eleve jelenlevő sárga színanyag kerül túlsúlyba, és adja a levél színét. Más folyamatok zajlódhatnak le a vörös őszi levelek esetében. Amikor a klorofill csökkenni kezd, egy vörös pigment, az antocianin szintetizálódik.

A templomokkal, falusi házakkal nem tudom, mi a helyzet.

MÁTÉ GÁBOR

1
2

1. A nagybányai festőiskola (csoporthép), 1900-as évek eleje
2. Nagybánya látképe, 1930 körül

foto: Szilágyi Lenke

TIHANYI LAJOS: PONT SAINT-MICHEL

1908. OLAJ, VÁSZON, 55x65 CM, JELEZVE JOBBRA LENT: TIHANYI PARIS 08.

Tihanyi

Amikor Bombay-t általános sztrájk bénítja meg, amikor az ifjú törökök mozgalma megindul a szultán ellen, amikor a Monarchia annektálja Boszniát és Hercegovinát, amikor megjelenik a Vér és arany, a Noszty fiú esete Tóth Marival, amikor Eötvös Loránd báró Pekár Dezsővel és Fekete Jenővel együtt igazolja, hogy a gravitációs erő 2×10 a mínusz nyolcadikon pontossággal független a tömeg anyagi minőségétől – minderről tudomást sem véve, a 23 éves, akkor már kilenc éve süketnéma Tihanyi Lajos megfesti a Szajnát, a Szent Mihály hídnál. Valami magaslatról, ahonnan rálátni a folyóra és környezetére is.

A kép mozgalmas, de korántsem a hídon haladó emberek, járművek látványától, hanem a harsogó, erőteljes színkezelésnek köszönhetően. A színek úgy tobzódnak, mintha meleg nyári nap volna, holott a kopár fák és az emberek vastag öltözete inkább tél végéről árulkodik.

A Szajna valószínűleg már akkor sem volt ilyen kihívóan kék, de nem is a tárgyi hűség az érdekes a vadaknál, ahova a festő is jó ideig tartozott. Az éles kontrasztokkal megfestett kép egészéből átsüt a Szajna-part köré fonódott nagyváros lüktető és mégis békés hangulata. Ha jobban magunkra engedjük a kép varázsát, talán még a korabeli Párizs szagát is érezzük az intenzív, nagyon expresszív színvilág közvetítésével.

E szerény méretű olajkép nemcsak megragadja és magához vonzza a tekintetünket, de kitörölhetetlen is marad az emlékezetünkben...

PETSCHNIG MÁRIA ZITA

fotó: Kovalovszky Dániel

1. A Conciergerie Párizsban, 1900-as évek eleje
2. A Pont Saint-Michel boltívei alatt, 1920-as évek
3. Albert Marquet: A Pont Saint-Michel, 1912

1 2
3

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: LAZARINE ÉS ANELLA

1911. OLAJ, KARTON, 70X100 CM, JELEZVE BALRA FENT: RÓNAI

Rónai

Óriás gesztenyefák szegélyezték az utat. Ősz volt, rugdostuk a félig még tüskébe burkolózott gesztenyéket. Lassan haladt az osztály, kísérőnk a festőről beszélt, vontatottan, miközben már látszottak a sétány végén a Rippl-Rónai villa sárgás falai. Nem volt kedvünk ott lenni, 11 évesen inkább Kaposvár legnagyobb parkjában játszottunk volna a tanulmányi kirándulás helyett... Aztán megláttam őket a ház előtti fehér padon. Egy nő, ölében hároméves-forma kislánnyal, egészen egybeolvadva. A gyerek a könnyeit törölgette, nem tudom, miért sírt. Az anya szemében furcsa fény, büszkeség, aggodalom, boldogság, bölcsesség és fájdalom – mind egyszerre. Kislány voltam magam is, de ezt a tekintetet örökre megőriztem. Így nézett rám anyám, amikor elköltöztem otthonról, így nézett, amikor bemutattam neki első szerelmemet, így a diplomaosztómon. És így nézett rám akkor is, amikor utoljára láttam. Már tudta, tudtuk mindannyian, hogy hamarosan vége lesz. Még két napig élt.

Lazarine nem édesanyja Anellának – mégis ugyanazt látom a szemében, mint annak a nőnek ott, a Rippl-Rónai villa előtti padon, 1986-ban. És amit anyám szemében láttam, amikor rám nézett halála előtt. Büszkeséget, aggodalmat, boldogságot, bölcsességet és fájdalmat. Mind egyszerre. Számomra ezért ez a legszebb magyar festmény.

D. TÓTH KRISZTINA

fotó: Lábady István

1. Rippl-Rónai József: Anella virágot tart, 1912
2. A Róma-villa kertjében Rippl-Rónai József festi Lazarine-t és Anellát, (Fotó: Langsfeld fiai, Kaposvár) 1912
3. Rippl-Rónai József az Ernst Múzeumi kiállításán, 1915

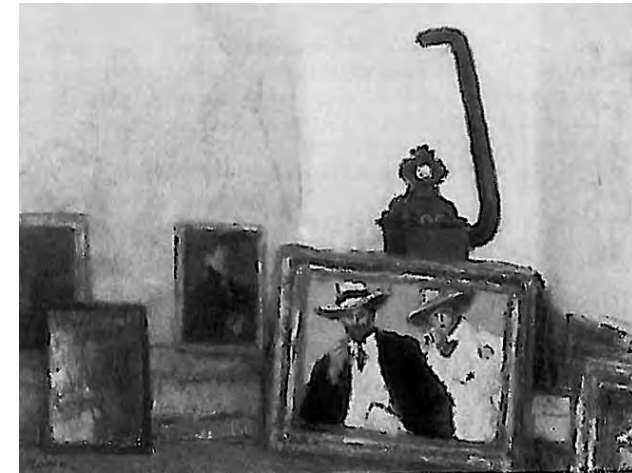

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF: LAJOS ÉS ÖDÖN

1912. OLAJ, KARTON, 76X105 CM, JELEZVE BALRA FENT: RÓNAI 1912

Rónai

Az öccsei, halandók nézik a halhatatlant, talán vonatablakból? Búcsúzóan bekeretezve. Lajos Don Quijote, Ödön Sancho Pansa. A bátyjuk szemébe néznek, kérdező, egy kissé gyanakvó fivérek. Lila háttéren erős fehérek: kalap, ing; hangzatos vörösök: nyakkendő és virág. Hosszú, de nem igazán vékony ujjakon pecsétgyűrű, szivar fölött és nem létező monoklin át visszaneznek némi reménytelenséggel. Ilyen széles karimájú fehér és sárga szalmakalaphoz Oscar Wilde aforizmák illenek, a komor Lajos párbajozna, Ödön fűtyörészne, kicsaponganak, ágynak dőlnek, a szívós Jóska megfesti őket lázasan. És megveszi a város szélén a római villát. Sokat tud az öregurakról és öreg úriasszonyokról, ez a tudás visszahúzta Párizsból. Nagyon messzire, halálig látó szeme megnemesíti a halandókat, megszépíti a magukba néző költőket és a csibukozó bácsikat. A két fivér, a puha és a kackiás. Lajos bajusza majdnem cirkuszi, két kampójára egész filozófia van akasztva. Ödön a háta mögé bújjik, okosabb nála, többet járt külföldön, többször legyint, Lajos viszont csakazértis. De mit? Ó, ha tudná!

1 | 3
2

1. Rónai Ödön arcképe, 1920 körül
2. Rippl-Rónai József és Ödön Fiumében, 1903 és 1906 között
3. Rippl-Rónai József: Kaposvári műterem, 1922

KONRÁD GYÖRGY

foto: Max Lakner

NAGY ISTVÁN: EGYMÁS MELLETT

1910-ES ÉVEK, OLAJ, VÁSZN, 100x80,5 CM, JELEZVE JOBBRA LENT: NAGY I.

Nagy István

BEHÍVÓ

1913-ban Garai Izsó, Takarékpénztár Igazgató, Szabadkőműves Páholyülésre tartott Szegeden, ahol találkozott páholytársának, Engel Mór ügyvédnek a fiával, Vilmossal. Engel Vilmos a Móra Ferenc vezette Szegedi Napló egyik tulajdonosa és főszerkesztő-helyettese volt.

Izsó vizitálni hívta a szimpatikus fiatal újságíró tőrökbecsei otthonába, aki még aznap este megkérte Izsó lányának, a már vénkisasszonynak számító, 22 éves lánogoló vörös hajú, zöld szemű Garai Iluskának a kezét.

Az elkényeztetett, finnyás kisasszony először azon mód kikosarazta a kérőt.

„Fiam, azonnal hagyd abba a zongorázást, beszédem van veled. Tán patikárius kisasszony akarsz lenni, hogy mindenkit kikosarazol?” – idézte szó szerint nagymamám az apját, mikor első házasságának elmesélésében a lánykérés részhez érkezett.

Rövid jegyességük alatt Iluska nemcsak azt a fehér glaszé kesztyűt kapta jegyajándékkul, ami egy szabadkőműves

páholytag menyasszonyának dukál a szabályzat szerint, hanem a vőlegény elővigyázatlanul – előre megsejtven szerepét a házasságban – egy méretre csináltott fehér glaszé papucsot is küldetett boldogságában.

Hathetes nászútjukra Velencébe mentek, a Canale Grande-ra néző Bauer Grünwald hotelben szálltak meg. Hazaérkezvén még megrendezhették szalonjuk első irodalmi estjét és kiállítását, mikor Vilmos az elsők között megkapta katonai behívóját 1914-ben.

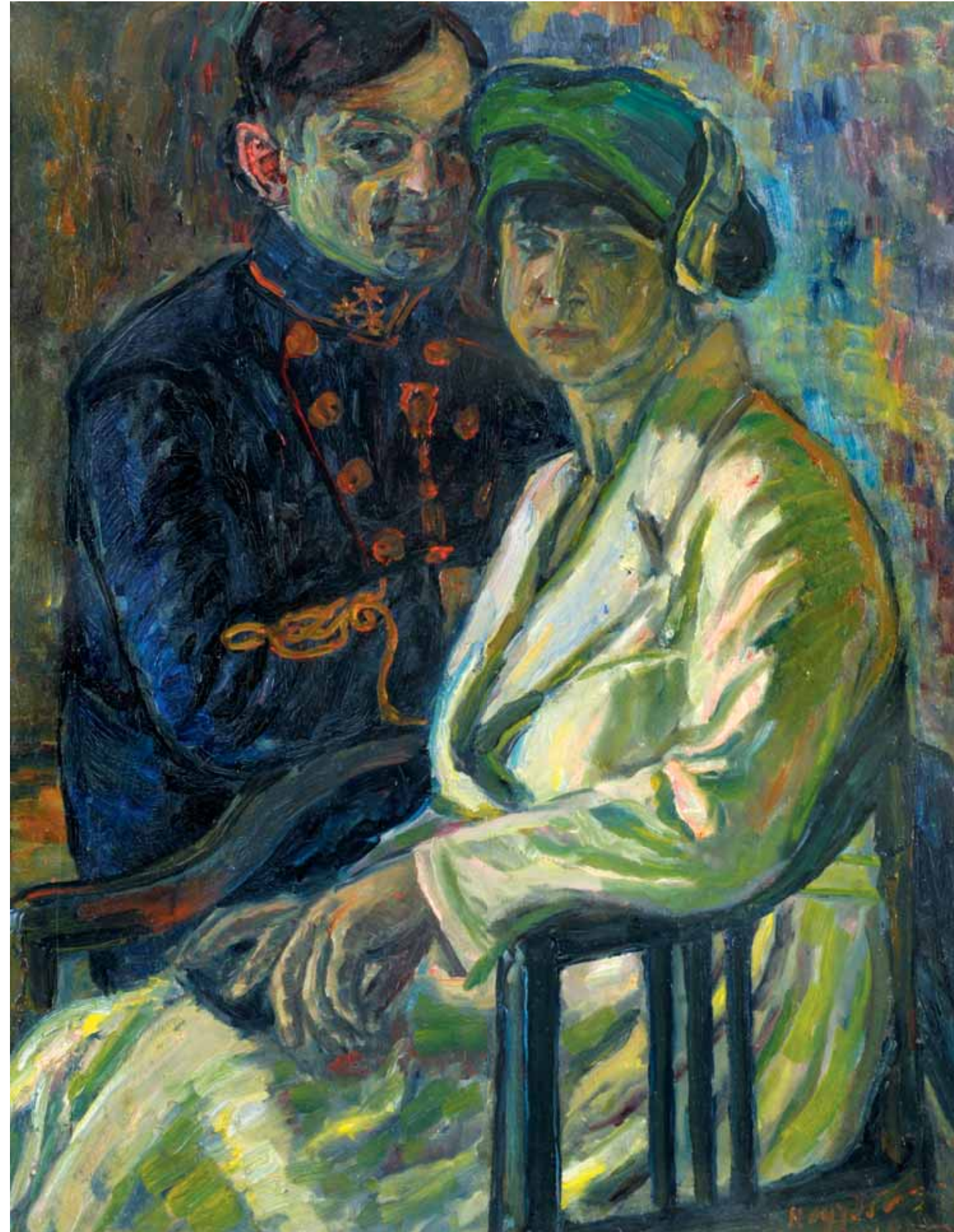
Elmentek Weisz Izidorhoz, szegedi fotografushoz, hogy fényképeket csináltassanak egymásnak-egymásról.

Egy évre rá Herr Ober Leutnant Engelt már súlyos has-tífusszal kezelték a gyulai katonai kórházban, majd egy újabb év elteltével leszerelték.

1919-ben a hadikölcsönökön elúszott a Szegedi Napló, és szép lassan a házasságuk is.

Szeretem ezt a Nagy István festményt: nagymamám, Iluska nézett így rám.

VIRÁG JUDIT

1. Garai Iluska 1914
2. Engel Vilmos behívó után
3. Kiállítás a Garai-Engel szalonban, Szeged 1914

1 2 3

Egy csíkmindszenti, festőnek készülő székely parasztember, a dübörgő izmusok idején – tanulás céljából – végigjárja Európa valamennyi fontos művészeti centrumát: Budapestet, Bécsset, Berlint és Párizst. A forrongó európai művészeti élet alig hat rá. Mint földijei – Kakukk Marci és Ábel – csak a Kárpátok között, a Gyilkos tónál, övei között érzi jól magát. Szinte csak két téma foglalkoztatja: az erdélyi és az alföldi táj, és az ott élő szegényemberek portréi. A polgári világ soha nem áll szóba vele és Ő sem festette a polgári miliőt. Itt van a *Kettős portré*, ez a titokzatos és varázslatos kép, egy társtalan festmény. Hasonló témának nincs nyoma az életműben. Megrendelésre készült?

Egy tipikus polgári pár, a férj katonatiszt, a nő egy érdekes arcú, jól öltözött úrihölgy. Fején bohókás kalap, amely oldja a férfi etikettszerű merevségét. A beállítás, mint a korabeli fotókon, mesterkéltséggel és szentelen. Az arcon nincsenek érzelmek, mintha egy pravoszláv ikont látnánk. A férfi határozottan a szemünkbe néz, a hölgy melankólikus pillantással a semmibe réved. Nincs a festményen egyetlen könnyed gesztus, nincsenek jellemek és személyes vonások. A festő – aki az esendőség meghitt világának a poétája – nem értelmezi és jelzi viszonyát a két emberhez.

És mégis a természetellenes pozícióba kényszerített házaspárból árad a meghittség, az együvé tartozás.

TÖRŐ ISTVÁN

foto: Gordon Eszter

SZOBOTKA IMRE: FÉRFI PORTRÉ

1910-ES ÉVEK KÖZEPE, OLAJ, VÁSZON, FAROSTON, 34x29,5 CM, JELZÉS NÉLKÜL

Szobotka I.

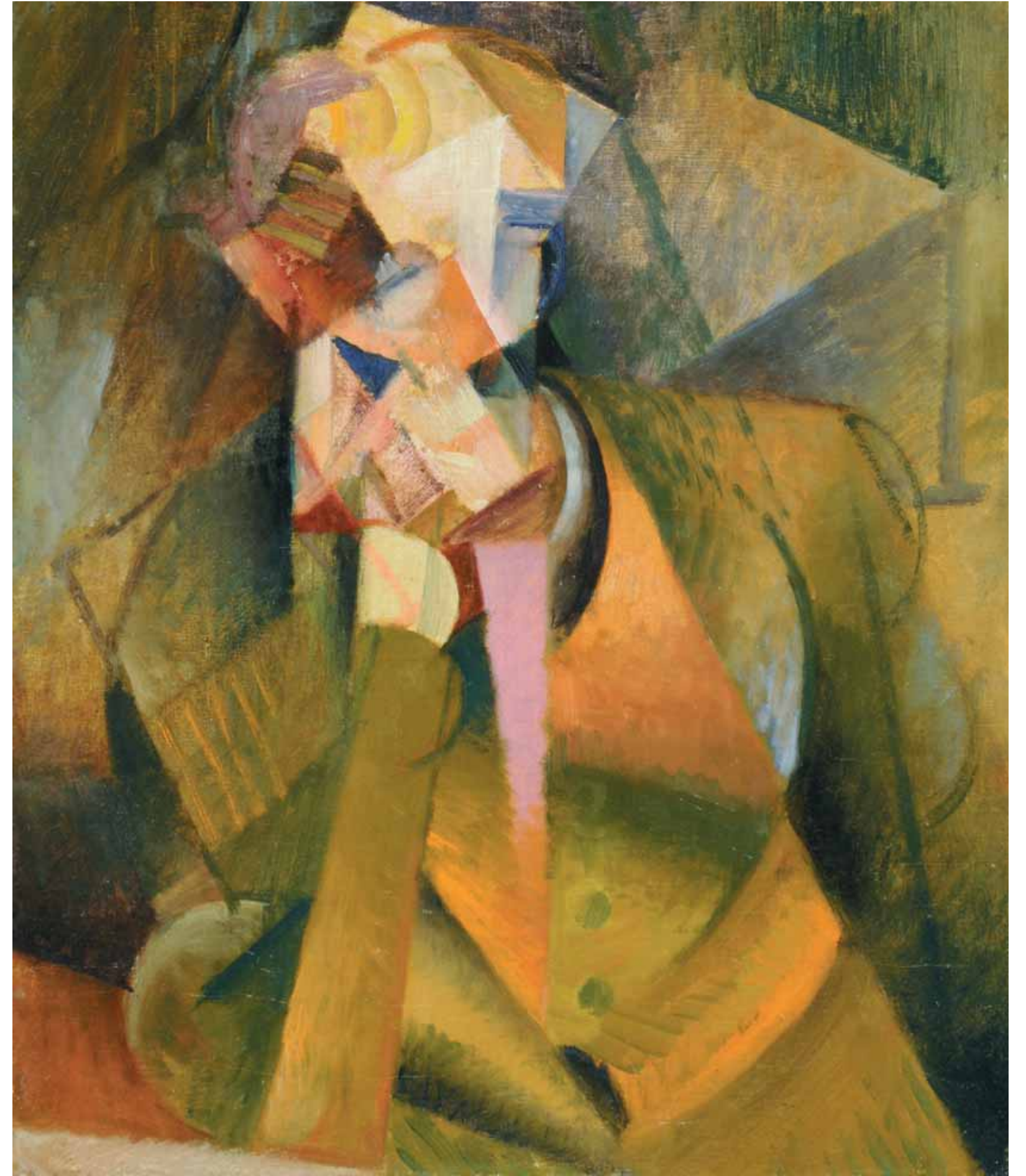
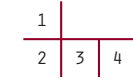
A MELLÉNYES BÁCSI

A mellényes bácsi délutánonként jön, mindig ugyanakkor. A mellényes bácsinak nyikorogós cipője van, a mellényes bácsinak dohány és kölni és gyomorkeserű szaga van, nem kell neki pusztítani, de mindig kezét fog velem, és mindig előveszi a duplafedeles zsebóráját, és mindig elém tartja, és azt mondja, fújjak rá, hogy ki-nyíljon, de én tudom, hogy az óra igazából nem attól nyílik ki, hanem attól, hogy megnyom rajta egy gombot, de azért mégiscsak ráfújok, hogy örüljön. A mellényes bácsi nagyapámhoz jön látogatóba, azért, hogy kártyázzanak, de amikor nagyapa kimegy diólikőrért, akkor a mellényes bácsi mindig leteszi a lapokat és a nagymám aranykeretes fényképét nézi, amelyiken a mikrofon előtt áll, és énekel, és fekete szalag van a szőke hajában. A mellényes bácsi mindig kikérdező földrajzból, mindig tudni akarja, hogy tudom-e rendesen a fővárosokat, és olyankor mindig a legkönnyebbet, Franciaországot kérdezi utoljára, és amikor azt mondom, Párizs, akkor bólint, és aztán köhögni kezd, és előveszi a lobbanósan kibomló nagy kockás zsebkendőjét, és abba köhög, de én látom, hogy igazából a szemét törölgeti, de nem kérdezem meg, hogy miért, se tőle, se nagyapámtól.

DRAGOMÁN GYÖRGY

1. Szobotka Imre munka közben, 1930-as évek
2. Alexander Archipenko: Nő tükör előtt, 1916
3. Juan Gris: Picasso portréja, 1912
4. Jean Metzinger: Kubista portré, 1916

SCHEIBER HUGÓ: VILLAMOSON

1925 KÖRÜL, OLAJ, KARTON, 98X69 CM, JELEZVE BALRA LENT: SCHEIBER H.

Scheiber H.

Tömegközlekedni jó.

Villamoson főleg, mert van valami romantikája a sárga kocsiknak, annak, hogy pontosan tudható, hogy merre fogunk haladni, mert már várom, hogy na, mindjárt itt lesz az a bizonyos kedvenc ház, vagy az a bódé, és izgatottan várom, hogy vajon ma is ott állnak-e még.

Tömegközlekedni jó, mert lehet figyelni, sőt lesni. Kilesni a többi ember legrejtettebb mozdulatait, amikor senki sem sejtí, hogy egy másik ember nézi, sőt figyel, mert szeretné tudni, hogy vajon ki az a másik. Ha sokan vagyunk, az talán még jobb, mert közelebről lehet belenézni a másik szemébe, és az illatát is lehet érezni, és az aurák összeadódnak, együtt utazunk, egységesen, szeretetben.

Persze, ez mind nem így van.

Sőt, mondhatjuk, hogy ennek mind az ellenkezője igaz.

Mégis Scheiber képén egy zakatoló, energikus együtt utazást lehet érzékelni, ahol mindenki fényes, ahol mindenki színes és nem szürke, ahol az emberek jó illatúak, ahol haladunk és ahol élni jó. Akkor is, ha bűdösek

vagyunk, akkor is, ha zakatolunk nem csak kívül, hanem belül is.

Pontosan ugyanazzal a semmivel sem törődő kegyetlenséggel ábrázolódik ez a közös utazás, ez a kényszerutazás, mint Scheiber önarcképei. Mert van a valóság, ami olyan, amilyen, de a valóság pusztá ténye, azaz hogy vagyunk, utazhatunk, már önmagában valami öröm és soha meg nem unható fényességes zűrzavar. Maga az Élet.

Szeretem és lenyűgöz a szabálytalanság. A szabálytalan és váratlan gondolkodás. Mert az maga a valóság, még akkor is, ha rákerül valami önámító színesség, valami, a napi szürkeség nem tudomásul vétele. Ugyanúgy, ahogy az Önarcképek hatalmas, szinte ijesztő emberfejeket ábrázolnak, de nem törődnek a klasszikus esztétikai kívánalmakkal, az elvárással.

Ez van. És ez a Van, ez szép. Éljük.

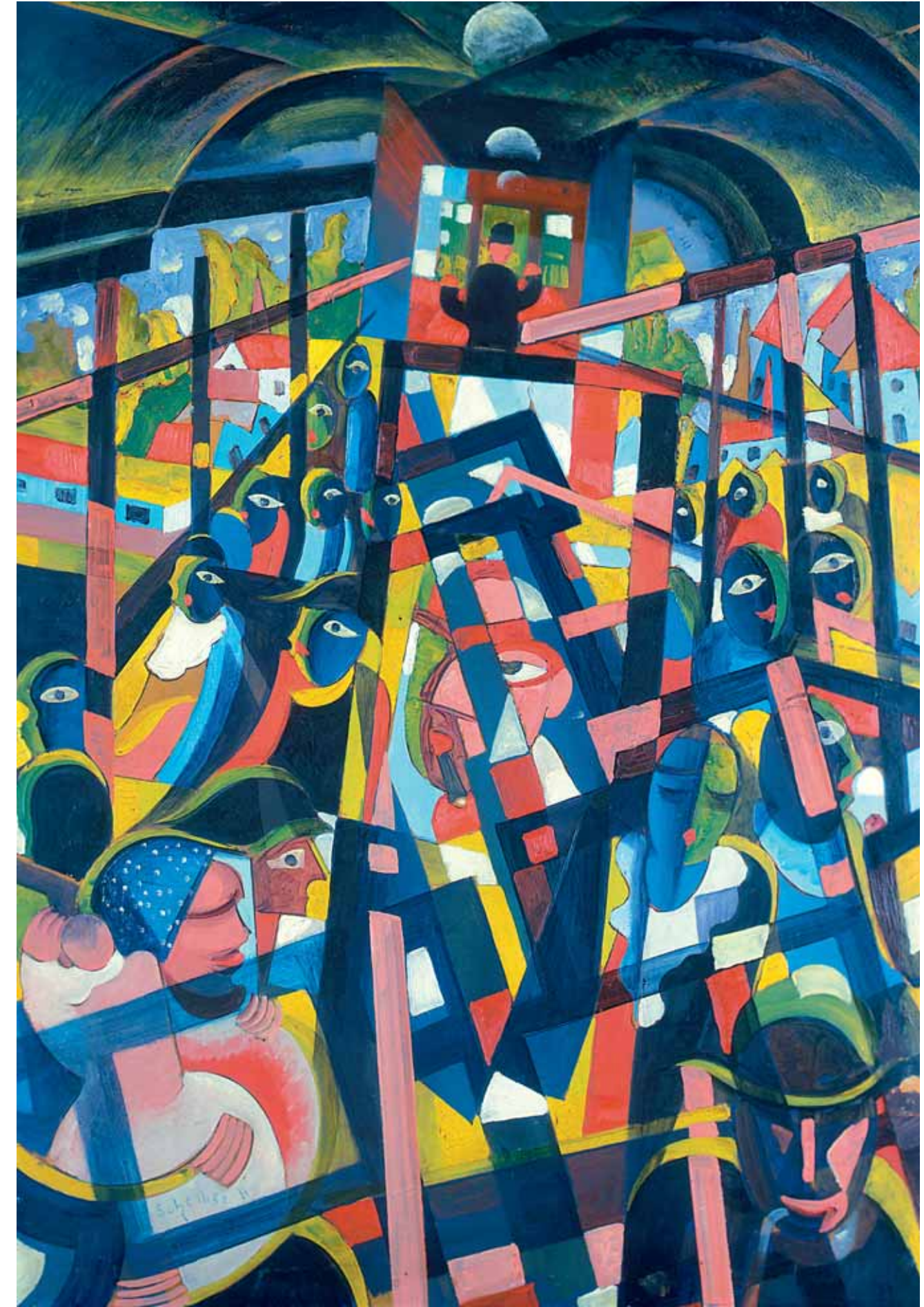
És zakatolva utazunk a villamoson.

ALFÖLDI RÓBERT

1. Nagyvárosi forgalom, Berlin, 1920-as évek
2. Villamosforgalom a Nyugati térenél, 1900 körül

1
2

fotó: Gordon Eszter

BORTNYIK SÁNDOR: GÉPLOVAG

1928. OLAJ, VÁSZON, 81X71 CM, JELEZVE BALRA LENT: BORTNYIK 1928

Bortnyik

A technika és a műszaki világ sohasem vonzott. Talán ezért is lettem egzotikus társadalmakban kutató néprajzos-kulturális antropológus – mert vonzottak azok a társadalmak, ahol egy természetközeli, „emberibb” és gép-nélkülibb lét körvonalait véltem felsejleni.

Az olajtól csöpögő gépkatrészek önkéntelen undorral, a fűlsüketítő robajjal száguldozó motorok pedig egyenest félelemmel töltötték el mindig is.

A „vadmotoros” számomra ma is az erőszak szimbóluma. Nem csoda, hogy Marinetti futurizmusa, de még Fernand Léger pléh-henger emberei sem tudtak sohasem közel kerülni hozzám.

Hogy a technika és a motor szép is lehet, először tavaly döböntem rá, amikor megláttam Bortnyik *Géplovag*-ját. Mennyire más ez, mint az előítéleteim tárgyát szimbolizáló Harley-Davidsonok! Ez a jövőbe elszánt

nyugalommal néző, motorjára támaszkodó mozdulatlan óriás sokkal inkább a középkor lovagi tornára készülő, páncélba öltöztetett bajvívót idézi a számomra, mintsem a 20. század zajosan robbanékony világát. Nincs benne semmi bántó erőszak: a gép és a gépember a megszerkesztett világ okos rendjébe, a felépíthető jobb jövőbe vetett hitet sugározza. A távolból pedig ott pöfög felénk Sancho Panza, ha segítségre lenne szükségünk evállalkozásunkban.

Szerelem az első látásra! Még az aukcióra is elmentem, hogy lássam, hogyan kerül kalapács alá a kép, és őszintén szorítottam, hogy az ára méltó legyen kivételes színvonalához. Egy óriás poszter a házunk előtti villamos megállóban pedig még hónapokkal az esemény után is hirdette a művészet hatalmát előítéleteim fölött.

VARGYAS GÁBOR

1
2 | 3

1. Munkácsi Márton: Urbach László motorversenyző, 1928
2. Bortnyik Sándor műtermében, háttérben a Géplovaggal, 1928
3. Moholy-Nagy László: Kerékpáros, 1920

VASZARY JÁNOS: VÁROSI VILÁGÍTÁS

1930. OLAJ, VÁSZON, 100x80 CM, JELEZVE BALRA LENT: VASZARY J.

Vaszary J.

... hogy mi hat ránk egy zenében, egy festményben, nehéz szavakban megfogalmazni, ahogyan az édest, a sóst, az örömet, a bánatot is nehéz leírni.

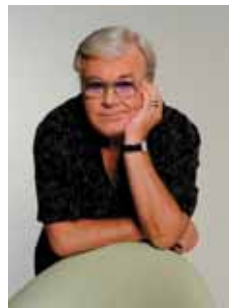
Egy emlék, egy hangulat, egy szín, egy illat, egy utazás, egy utca, villódzó neonbetűk, egy szállodai szoba – hol is? valahol –, egy ablak, egy alkonyat, egy este vagy délután, egy nő meg egy női név meg a haja, talán a szeme – kék volt vagy barna –, rég volt vagy tegnap, vagy meg sem történt, de jó lenne.

Egy festmény a sok közül. Egy emlék, egy hangulat, egy szín...

GÁLVÖLGYI JÁNOS

1. Gázlámpa szerelés Budapesten, 1910 körül
2. Charleston tánc egy esti lokálban
3. A Nagymező utca esti fényreklámokkal, 1935 körül
4. Bortnyik Sándor: Budapesti éjszaka, 1930

KORNISS DEZSŐ: MEZEI VÉNUSZ

1947, OLAJ, VIASZ, VÁSZN, 200x45 CM,

JELEZVE HÁTUL: KORNISS DEZSŐ SZE. 1947 OLAJF 200x45 CM MEZEI VÉNUSZ VIASZOLVA 1982

Korniss D

Nézem a Vénuszokat. Giorgione, Velázquez s főképp Botticelli Vénuszát.

Szép, kecses, átszellemült, sugárzó. Maga a tökéletesség, a harmónia, a teljesség. Körülötte a világ: nyitott, végtelen, csupa lobogás, lendület, ujjongás, áttetsző ragyogás. Csak ő szomorú. És zárt. Önmagába, önmaga kiteljesedett tökéletességébe zárkózó. Itthon van ebben a világban.

Eltelik csaknem fél évezred. És megjelenik a Mezei Vénusz. Szép? Inkább furcsa. Tökéletes? Nem: esetleges, tétova, csámpás, esetlen. Kerekded? Nem. Szögletes. Telt, gazdag, érzéki formák helyett vonalak, színek törékeny szerkezete. Harmonikus, nyugodt, elfogadja önmagát? Nem: elárvult, törékeny, magányos, suta. Nincs itthon ebben a világban. Ijedt, tétova, esetlen; rácsodálkozik a világra, nem tudja pontosan ki is ő. Önmagába zárkózó tökéletesség? Nem: félkész, nyitott, szerkesztett, szerkeszthető; pillanatként változó, színt és formát váltó, önmagát kereső, szeszélyes, kiszámíthatatlan, játékos, szemtelen, bizonytalan, merész. Maga a szabadság.

Kár, hogy nem találkozhatnak egymással. A harmónia és a diszharmónia, a szép szomorúság és a világra való furcsa rácsodálkozás, a teljesség és a szabadság.

HANKISS ELEMÉR

1. Joan Miró: Hommage á Picasso, 1973
2. Joan Miró: Retrato II., 1938
3. Man Ray: Fekete és fehér, 1936

1 | 2
3

ORSZÁG LILI: CIPŐK, I.

1955. OLAJ, VÁSZN, 30x40 CM, JELZÉS NÉLKÜL

O.L.

Cipőkbe rejtett élettörténetek sorakoznak fájdalmas méltósággal, megrázó egyszerűséggel az allegorikus macskakövön.

Párjukat veszítve, tétován állnak az érthetetlen világban, és bár cipőnek látszanak, tudjuk, emberi sorsok, ketté tört életek.

Fekete cipők, mértékre szabottan, finom béléssel, sámfával, félig, vagy teljesen befűzve, gondosan kifényesítve.

Mester darabok, egy szakmája minden csínját ismerő cipésmestertől, akinek ajtaja gyakran nyílik, mert az elégedett vevő visszajár.

De micsoda szívfájdító kirakat, az omlott falak mögött kiáltó ismeretlen mélység, a kopott macskakő, a reménytelen komor tónusok egysége.

Csendélet, vagy életkép, nem tudom, de erős üzenet az utókornak.

Az intellektuális festészet remekműve.

ZOÓB KATI

1. Ország Lili Pompejben, 1960-as évek
2. Vincent van Gogh: Három pár cipő, 1888
3. Pauer Gyula: Cipők a Dunaparton, 2006

1
2
3

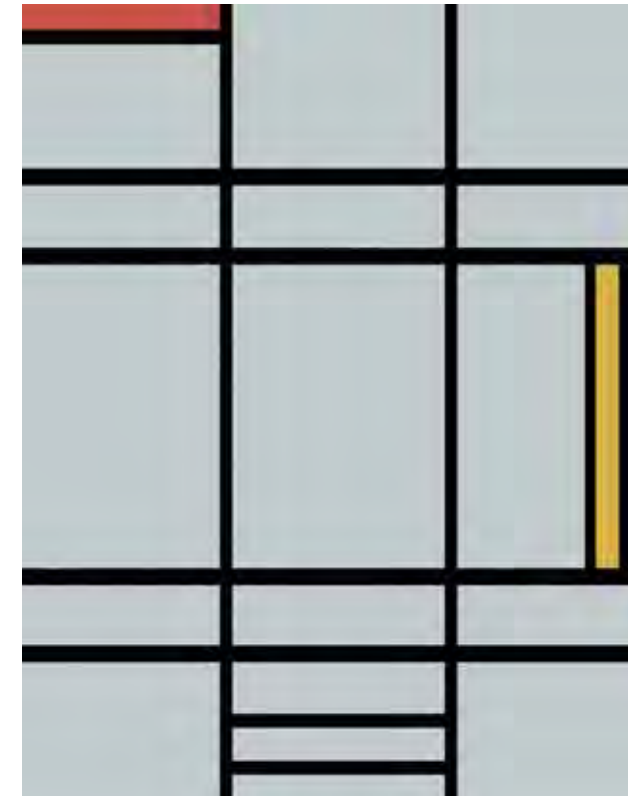

BARCSAY JENŐ: ÁLLVÁNY ABLAK ELŐTT

1961, OLAJ, VÁSZON, 51x27,5 CM,

JELEZVE JOBBRA LENT: BARCSAY, JELEZVE HÁTOLDALON: BARCSAY, ÁLLVÁNY ABLAK ELŐTT, A MŰVÉSZ TULAJDONA

Barcsay Jenő

Barcsay képét szeretem nézni. Rend, pontos arányok.

Az alkotás alfája és omegája: rendet teremteni önmagamban. Csak így lehet szeretni és élvezni bármit.

BALÁZSOVITS LAJOS

1. Barcsay Jenő szentendrei műtermében, 1980

2. Piet Mondrian: Fekete, piros, sárga kompozíció, 1936

1 | 2

